

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING ST-SPUR-inspektion

Inspektionsdatum: **20-21 november 2017**

Infektionssektionen, Infektions-och lung-allergikliniken
Mälarsjukhuset **Eskilstuna**
Klinik Ort

Bengt Hill och Ulf Törneblad
Inspektörer

Gradering

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetskriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer.
- D Flera allvarliga brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

STRUKTUR

A Verksamheten

Infektions- och lung-allergikliniken på Mälarsjukhuset i Eskilstuna är en länsövergripande verksamhet i Sörmland vars upptagningsområde är ca 285 000 invånare. Kliniken bedriver både öppen- och slutenvård uppdelat på en sektion för infektionssjukdomar respektive en sektion för lung-allergisjukdomar. De två sektionerna delar på en avdelning där infektionssektionen disponerar 15 vårdplatser och lung-allergisektionen 7 vårdplatser. Alla rum är enkelrum med sluss från både in- och utsidan. Rummen är belägna i markplanet. Alla vådrum har undertryck för vård av patienter med luftburen smitta, men rummen saknar tryckgivare. I en lättvårdsavdelning i samma byggnad kan längre behandlingar med iv antibiotika fullföljas. Sektionen har även 2 vårdplatser på AVA. Bakt. lab. rondas en gång per vecka.

Kliniken har en verksamhetschef som har ett övergripande ansvar för hela kliniken verksamhet. Infektionssektionen företräds av en biträdande verksamhetschef, som är medicinskt ledningsansvarig för sektionen och läkarchef.

Infektionssektionen har ingen egen primärjour stationerad på akutmottagningen utan medicinjouren är den som initialt handlägger infektionspatienter. Primärjour infektion har i stället beredskap dygnet runt och även en bakjour dygnet runt om primärjouren inte är en erfaren specialist. Primärjouren i beredskap kan dagtid ta hand om subkakuta patienter på infektionsmottagningen, och medverkar vid bedömning av patienter på akutmottagningen samt tar emot telefonförfrågningar. Infektionssektionen har en omfattande intern konsultverksamhet inkluderande dagliga ronder på IVA och AVA. Man har även konsulttjänstgöring på Nyköpings lasarett samt Kullbergsska sjukhuset i Katrineholm en gång per vecka. Antibiotika-verktyget används på Mälarsjukhuset.

Mikrobiologiska laboratoriet drivs av Unilabs, som svarar för en god och uppdaterad verksamhet. Till exempel kan nämnas moderna PCR-analyser i ett flertal paneler.

Infektionssektionen har inte haft några problem att rekrytera nya ST-läkare eftersom söktrycket är högt. Många AT-läkare väljer att förlägga 2 månader av sin tjänstgöring på infektionssektionen, vilket ofta innebär att man senare söker ST på sektionen.

Det finns en gemensam värdegrund i Landstinget Sörmland för personalfrågor inkluderande bl a mångfald och jämställdhet.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Infektionssektionen är välbemannad och består av 10 specialister samt 3 ST-läkare. Det föreligger inget behov av vikarier förutom under sommaren, då detta kan uppstå ibland.

Det finns särskild kompetens för vård av patienter med hepatit, hiv, tuberkulos, immunbrist, sexuellt överförda sjukdomar samt inom vaccination/resemedicin/tropikmedicin. Läkarna deltar även i arbetet med prioriterad diagnostik av patienter med misstanke om maligna sjukdomar inom ramen för Diagnostiskt Centrum.

En specialist arbetar 50 % på sektionen och 50 % på Diagnostiskt Centrum, en annan specialist arbetar 50 % på sektionen och 50 % på landstingets enhet för smittskydd och vårdhygien.

Den biträdande verksamhetschefen för infektionssektionen är specialist i infektionssjukdomar. De tre handledarna för ST-läkarna liksom ST-studierektorn (som också handleder) har modern handledarutbildning. Åldersfördelningen bland läkarna är god med betoning på 70-talister.

Det finns ingen disputerad läkare inom sektionen, men man har ett gott samarbete med sjukhusets FOU-enhet, och en tidigare verksamhetschef på kliniken (docent) som bedriver aktiv forskning och handledning på infektionssektionen inom vaccination- och resemedicin med hjälp av 2 forskningssjuksköterskor.

ST-studierektorn fick en tydlig och detaljerad uppdragsbeskrivning under besöket.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

C Lokaler och utrustning

Infektions- och lung-allergikliniken ryms i en byggnad som uppfördes för patienter med infektionssjukdomar år 1970. Antalet vårdplatser för infektionssjukdomar var från början ca 70 men har under åren successivt minskat till 15 platser, vilket är relativt få i ett nationellt perspektiv. Lokalerna är ändamålsenliga både för öppen- och slutenvård och hela kliniken är väl sammanhållen, men den ligger en bit ifrån akutmottagning, IVA och andra centrala funktioner i sjukhuset, såsom var brukligt när kliniken byggdes. Planer finns för att akutmottagningen skall byggas om och flyttas betydligt närmare infektions- och lung-allergikliniken.

Sjuksköterskor som tjänstgör på mottagningen har även arbetspass på vårdavdelningen, vilket bidrar till lagkänslan bland medarbetarna på infektionssektionen.

Utrustningen på sektionen uppfyller behoven. Patienter med leversjukdomar undersöks med en form av elastografi på röntgenavdelningen. På mottagningen finns mikroskop för bloddiagnostik av tropiska parasitinfektioner, vilket utförs på beställning för hela landstinget. Parasitologiska fecesprover analyseras på det mikrobiologiska laboratoriet på sjukhuset.

Specialisterna har egna arbetsrum eller delar med någon kollega, vilket uppges fungera bra. De 3 ST-läkarna, AT-läkare (de som tjänstgör på kliniken) samt vikarier delar på ett stort rum, som visserligen snart ska byggas om, men där > 5 läkare måste fortsätta att dela rum, vilket inte är förenligt med gällande rekommendationer.

Sektionens läkare har tillgång till sjukhusets bibliotek som erbjuder god service. Kliniken har ett stort konferensrum för möten och studier.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☒
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

ST-utbildningen genomförs enligt målbeskrivningen. ST-läkarna har kontrakt och individuella utbildningsplaner som omprövas vid det årliga mötet då bitr. verksamhetschef, studierektor, handledare och schemaläggare träffas. Fokus är då att strukturellt utvärdera ST-doktorernas utveckling, vilket sedan handledare återkopplar till sin ST vid nästkommande möte.

Sektionen har gott samarbete med medicinkliniken, barnkliniken, IVA, sjukhusets mikrobiologiska laboratorium och enheten för smittskydd/vårdhygien, varför önskad sidoutbildning på dessa kliniker/enheter som regel kan ordnas utan problem.

Tjänstgöring på virus-, tuberkulos-, svamp- och parasitlaboratorium sker under kortare tid på Karolinska Universitetssjukhuset.

3 månaders fokuserad sidoutbildning (t ex konsult) på universitetsklinik (Uppsala eller Karolinska) ingår i ST-utbildningen.

Under totalt ca 16-18 veckor av hela utbildningen är ST-läkaren medicinjour, vilket kompenserar för att sektionen inte har egen primärjourlinje på akutmottagningen.

ST-läkaren deltar redan från början också i infektionssektionens primärjour i beredskap, med nära tillgång till bakjour. Sammantaget innebär ST-läkarens jourtjänstgöring att man bereds tillfälle att primärt handlägga alla typer av lätta och svåra infektionsfall och får en god träning i att besvara mer kvalificerade frågor av skiftande karaktär från andra kliniker och de mindre sjukhusen i landstinget.

Upplägget bidrar till en lättare övergång från ST till Specialistrollen vid ST-blockets slut.

Sektionens läkare är grupperade i olika specialområden (t ex hepatit och hiv). ST-läkaren blir successivt delaktig i en eller flera av dessa grupper i samråd med handledaren och får tidigt under ST- utbildningen tillfälle att ta hand om alla typer av mottagningspatienter.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

E Handledning och uppföljning

Utbildningsklimatet inom infektionssektionen upplevs som mycket bra och utvecklande med betoning på tidigt ansvarstagande.

ST-studierektorn har avsatt tid och tar aktiv del i planeringen av ST-läkarens utbildningsprogram. Ett introduktionsprogram för nya ST-läkare kom till under besöket. De tre handledarna för ST-läkarna liksom ST-studierektorn (som också handleder) har modern handledarutbildning.

Handledaren följer sin adept under hela utbildningen och ger kontinuerligt kommentarer och återkoppling muntligt, vilket även de andra specialisterna på sektionen gör i stor utsträckning.

I samband med de schemalagda handledarsamtalen varannan vecka diskuteras olika typer av aktuella frågor.

De i Örebro utarbetade dokumenten (mini-cex) för strukturerad utvärdering och återkoppling av olika förmågor och kompetenser finns tillgängliga på sektionens interna hemsida, men används inte.

Vid det årliga mötet mellan bitr. verksamhetschef, studierektor, handledare, schemaläggare och ST-läkare diskuteras ingående hur ST-läkaren utvecklas inom olika områden och anteckningar förs som följs upp.

Det diagnostiska provet genomförs varje år och handledaren går igenom provresultat med ST-läkaren.

Det sker inga möten för utvärdering efter avslutad sidoutbildning med ST-läkare, huvudhandledare och handledare på sidoklinik närvarande.

ST-läkarna får utbildning i handledning.

Handledarna inom sektionen träffas regelbundet och studierektor ingår i ett ST-studierektorsnätverk inom Landstinget Sörmland som träffas 2 ggr per år, liksom i det nationella nätverket för ST-studierektorer inom infektionssjukdomar.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐

B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

F Teoretisk utbildning

ST-läkarna har avsatt 4 tim/vecka för egna studier. Därutöver erbjuds 1-2 tim internutbildning/vecka. Läkarna deltar i de stipulerade SK-kurserna, men man har problem med långa väntetider innan man bereds tillfälle att gå kurserna. Deltagande i Infektionsveckan sker 1-2 ggr under ST-tiden. Sektionen erbjuder deltagande i Diplombkursen i tropikmedicin på Karolinska Huddinge under ST-tiden, alternativt under året efter fullgjord ST-utbildning.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Utbildning inom FOU ingår i ST-utbildningen. Biblioteksservicen på sjukhuset är god.

Ett vetenskapligt arbete utförs under 10 veckor i enlighet med målbeskrivningen. Sektionen har god tillgång till forskningsprojekt och handledare, ff a inom vaccination/ resemedicin, och även inom andra områden, och det finns 2 forskningssjuksköterskor på mottagningen.

Vetenskapliga artiklar författas av läkare på kliniken i samarbete med den tidigare verksamhetschefen och/eller andra externa forskare.

Det finns publikationer där ST-läkaren ingår som medarbetare.

Sektionen har fn ingen regelbundet återkommande träning för läkare i att värdera vetenskapliga artiklar (Journal Club).

ST-läkaren deltar under handledning i olika typer av kvalitetsprojekt på sektionen, som bedöms och återkopplas muntligen.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Utbildning i ledarskap ingår i ST-utbildningen.

ST-läkarna får tidig och god träning i att leda ronder och utöva ledarskap under handledning. Läkarna håller även föredrag för olika personalkategorier (till en början under handledning) med muntlig bedömning och återkoppling efteråt, och intrycket är att den individuella utvecklingen följs upp på ett gott sätt. Men någon form av strukturerad utvärdering och återkoppling enligt modellen utarbetad i Örebro sker inte avseende ledarskaps- och kommunikativ kompetens.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

Styrkor

- Välbemannad och sammanhållen infektionssektion med god och öppen stämning.
- Bred verksamhet med flera specialmottagningar och omfattande konsultuppdrag.
- Mycket gott utbildningsklimat.
- Mycket goda möjligheter till allsidig utbildning.
- Tidigt ansvarstagande och deltagande i specialmottagningar prioriteras.
- Schemalagda handledningsamtal.
- Föredömlig uppföljning av ST-läkarnas individuella utveckling.
- Engagerad studierektor och biträdande verksamhetschef.
- Goda möjligheter att utföra vetenskapligt projekt.
- Sex ST-läkare i infektionssjukdomar har utbildats vid Infektions-och lung-allergikliniken, Mälarsjukhuset i Eskilstuna, under de senaste 7 åren. Alla har gått igenom och stannat kvar. Detta är ett tydligt bevis på utbildningens goda kvalitet.
- Hög grad av samstämmighet i SPUR-enkäten.

Svagheter

- Alltför många ST-läkare delar på samma arbetsrum.
- Det saknas forum där läkarna gemensamt diskuterar och kritiskt värderar vetenskapliga artiklar.

- Man använder inte tillgängliga hjälpmedel för strukturerad bedömning och återkoppling av olika typer av kompetenser och förmågor.
- Efter avslutad sidoutbildning saknas struktur för uppföljning där ST-läkare, huvudhandledare och handledare under sidoutbildning möts för att diskutera måluppfyllelse och eventuella förslag till förbättringar.

Förbättringspotential

- ST-läkarna bör dela arbetsrum med högst 1- (2) personer.
- Inför någon form av regelbundet återkommande möte för läkarna på sektionen med fokus på att kritiskt värdera vetenskapliga artiklar (Journal Club)
- Utnyttja de hjälpmedel som finns för strukturerad bedömning och återkoppling av olika förmågor (kommunikativ kompetens och pedagogisk förmåga, ledarskap, kompetens inom kvalitetsarbete och medicinsk vetenskap).
- Skapa en struktur som innebär att möten före och efter ST-läkarens sidoutbildning kan genomföras. ST-läkare, huvudhandledare och handledare på sidoklinik träffas under dessa möten för att fastställa mål för sidoutbildningen respektive utvärdera om dessa mål uppfyllts efter avslutad tjänstgöring.